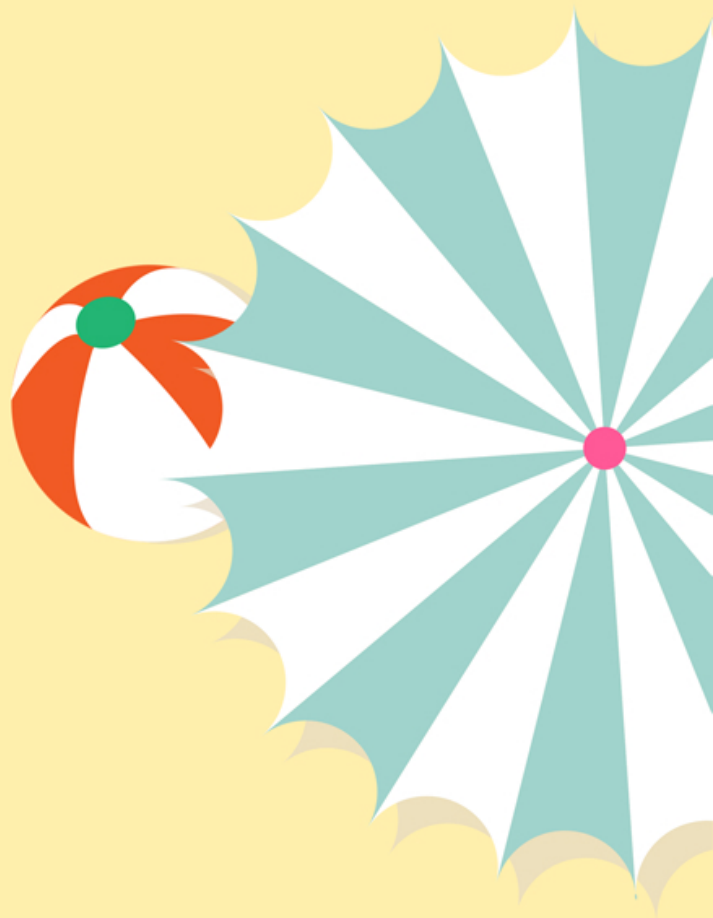

Czerniak w świadomości internautów

Wstęp - eksperci o czerniaku	3
Akcje społeczne dotyczące czerniaka w Europie....	5
Badanie opinii internautów - IQS.....	13
Badanie buzz'u internetowego - Newspoint.....	22

prof. dr hab. n. med. Piotr Rutkowski

Kierownik Kliniki Nowotworów Tkanek Miękkich, Kości i Czerniaków w Centrum Onkologii – Instytucie im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie, Przewodniczący Rady Naukowej Akademii Czerniaka.

Czerniak jest jednym z kilku rodzajów nowotworów skóry i choć nie występuje najczęściej to jest jednym z najbardziej agresywnych. Dlatego też rosnące sukcesywnie statystyki dotyczące zachorowalności na czerniaka są bardzo niepokojące.

Jednak czerniak odpowiednio wcześniej zdiagnozowany, daje możliwość niemal całkowitego wyleczenia. Z tego powodu ważna jest profilaktyka: ochrona przed słońcem oraz regularne oglądanie skóry i konsultacja ze specjalistą w przypadku znalezienia niepokojącej zmiany.

Najnowsze dane z badania z 2016 r. pokazują, że znaczna większość społeczeństwa (81% vs 69% w 2015 r.) nie tylko wie, co to jest czerniak, ale również stosuje się do zaleceń i prowadzi samoobserwację skóry.

Wzrasta również liczba osób (23% w 2016 r. z 15% w 2015 r.), które udają się np. do dermatologa, aby dokonać przeglądu znamion, jednak to wciąż zdecydowanie za mało. W rzeczywistości pacjenci zgłaszają się do lekarza zbyt późno, kiedy czerniak ma już zaawansowany charakter i możliwości walki z nim są ograniczone. Co więcej, jak przyznało 70% społeczeństwa w 2015 r. i 80% w 2016 r., do wizyty u specjalisty skłoniłaby ich najczęściej trudna do wyleczenia zmiana, z której sączy się krew lub inna wydzielina. To też jest zbyt późno. Każda ewolucja znamienia powinna być wystarczającą motywacją do konsultacji lekarskiej.

Dobrym znakiem jest natomiast fakt, że coraz większy procent społeczeństwa ma świadomość czynników, które zwiększają ryzyko zachorowalności na czerniaka, jak np. korzystanie z solarium (71% w 2016r. vs 37% w 2015r.) oraz przebywanie na słońcu bez zabezpieczenia skóry kremami z filtrem (77% w 2016r. vs 36% w 2015 r.). To sukces prowadzonych kampanii edukacyjnych. Wiedza powoli dociera pod strzechy.

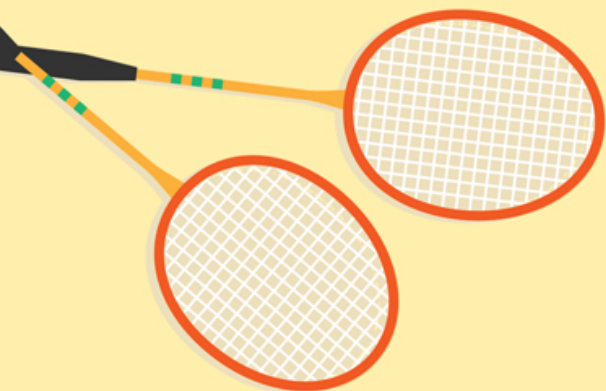
Fundacja Rak'n'Roll Wygraj Życie!

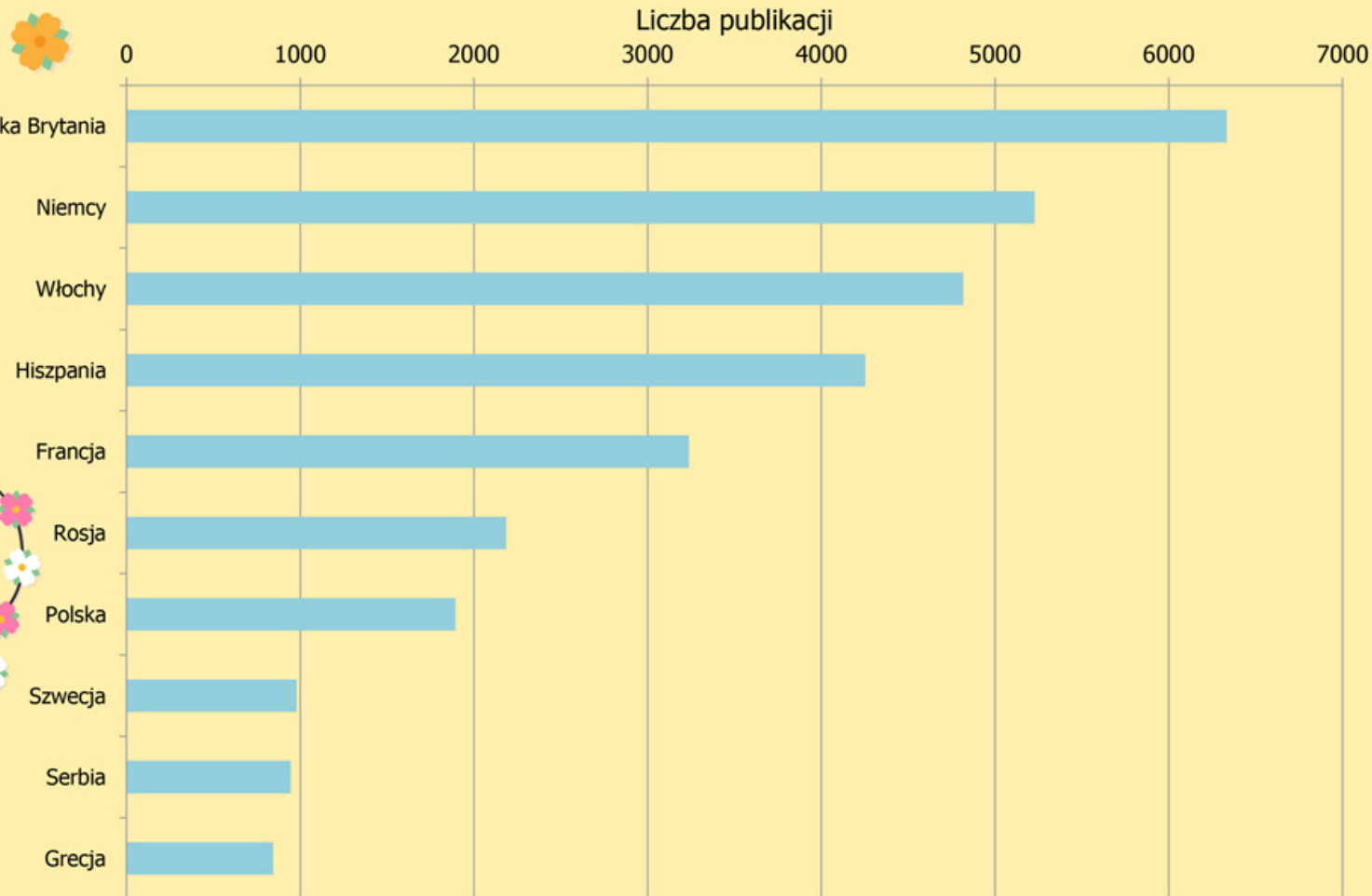
Joanna Łojko
Dyrektor Zarządzająca,
Fundacja Rak'n'Roll - Wygraj Życie!

Choroby nowotworowe są coraz bardziej obecne w życiu Polaków. Mimo to, aktywna profilaktyka nadal nie jest naszym nawykiem. W każdym rodzaju nowotworu wczesna diagnoza znacząco zwiększa szanse na powrót do zdrowia. W przypadku czerniaka, rozpoznanie choroby w pierwszym stadium, zanim nastąpi rozprzestrzenienie się komórek nowotworowych w organizmie, to często kwestia życia lub śmierci. Wczesne wykrycie zmiany nowotworowej pozwala w 90 proc. przypadków wyleczyć czerniaka chirurgicznie. W Polsce czerniaka rozpoznaje się niestety zbyt późno, w konsekwencji 1 na 3 pacjentów umiera z powodu tej choroby. Ponad 80 proc. Polaków wie, co to jest czerniak, ale tylko co 5 z nas pokazał zmianę dermatologowi lub onkologowi, a 67 proc. z nas nigdy nie odwiedziło lekarza, by zbadać podejrzaną znamię. Bardzo zależy nam na tym, abyśmy nie pozostawiali bierni i w momencie zauważenia niepokojącego znamienia odwiedzali lekarza zamiast zostawiać na swoim ciele znaki zapytania. To oczywiście nie musi być czerniak, ale czy warto ryzykować?

Akcje społeczne dotyczące czerniaka w Europie

okres badania: 01.01.2016 - 31.07.2016 liczba publikacji dotyczących akcji społecznych o czerniaku w internetowych serwisach informacyjnych

Wielka Brytania

W Wielkiej Brytanii, dużą część publikacji o czerniaku stanowią wzmianki dotyczące profilaktyki. Fundacja Melanoma UK zwróciła w tym roku szczególną uwagę na kierowców. Prowadzący auto często trzymają prawe przedramię za oknem, nastawiając swoją skórę na działanie szkodliwych promieni słonecznych. Zagrożenie istnieje również, gdy słońce pada na ich ręce przez boczne szyby. Z badań przeprowadzonych przez brytyjskich naukowców wynika, że większość kierowców nie zdaje sobie sprawy z zagrożenia, część z nich rękę za okno wystawia świadomie, aby po prostu ją opalić.

Brytyjczyków do ochrony skóry przed szkodliwym promieniowaniem namawiają także sportowcy, m.in. para triathlonistów Alicia Kaye i jej mąż Jarrod Shoemaker. Stworzyli linię ochronnych kosmetyków o nazwie Endurance Shield. Dodatkowo dzielą się wskazówkami mogącymi uchronić przed chorobą, mówiąc m.in. o stosowaniu filtrów co dwie godziny czy o tym, aby podczas ochronnej pielęgnacji skóry nie zapominać o takich miejscach jak np. uszy.

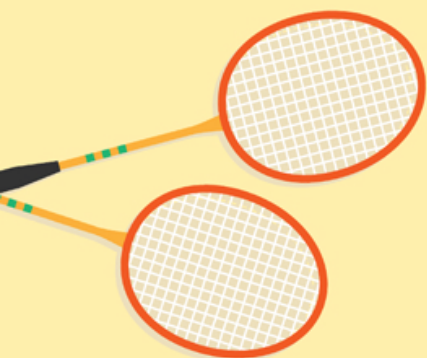
Niemcy

W Niemczech liczba zachorowań na raka skóry w ciągu ostatnich 40 lat wzrosła czterokrotnie. Na niemieckich portalach pojawia się wiele wzmianek na temat leczenia czerniaka, autorzy zwracają uwagę m.in. na połączenie immunoterapii oraz leczenia miejscowego, które w przypadku złośliwego czerniaka przerzutowego może wzmocnić działanie leczenia.

W związku z dużym wzrostem zachorowań specjaliści coraz większą uwagę zwracają na profilaktykę. Dużą wagę przykładają także do ochrony dzieci, ponieważ każde oparzenie słoneczne w dzieciństwie zwiększa ryzyko raka skóry. Przeprowadzono także specjalną akcję, w ramach której rozdawano ulotki pod hasłem „Clever in Sonne und Schatten”, czyli „Mądry i w słońcu i w cieniu”, w których informuje się rodziców o metodach zapobiegania poparzeniom słonecznym. Dzieci po oparzeniu słonecznym można poddać także specjalnym badaniom w ramach kasy chorych.

Kolejnym wątkiem, który systematycznie przewija się przez niemieckie media jest aplikacja, za pomocą której można mierzyć promieniowanie UV. W aplikacji pojawiają się także informacje, m.in. o tym jaką ochronę przeciwsłoneczną należy zastosować, aby uniknąć oparzenia.

Włochy

We Włoszech w związku ze zbliżającym się sezonem wakacyjnym pojawiło się wiele artykułów ostrzegających przed zbyt długim przebywaniem na słońcu. W artykułach podkreślano konieczność stosowania filtrów słonecznych, jak i okrywania ciała, czy noszenia okularów przeciwsłonecznych. W ramach profilaktyki włoska fundacja ANT przeprowadziła także kampanię „Parasol jak przyjaciel”. Pieniądze zebrane w ramach akcji, przez właścicieli kąpielisk za wypożyczenie parasoli, przekazane zostały na wspieranie bezpłatnych badań profilaktycznych.

We włoskich serwisach www pojawiło się także wiele artykułów o aplikacji stworzonej przez fundację Fondazione Melanoma Onlus. Aplikacja pozwala na sprawdzenie intensywności promieniowania słonecznego, a co za tym idzie zmniejsza ryzyko zachorowania na czerniaka.

Hiszpania

Hiszpańskie media apelowały o rozwagę. Wiele mówiono o profilaktyce jako najlepszym lekarstwie na raka. Czerniak w publikacjach często występuję wymieniany wśród innych rodzajów raka, np. raka płuc. W artykułach pojawiają się także zdjęcia chorych, obrazujące złożoność problemu. W Hiszpanii pojawiają się również wzmianki o nowych technologiach, które pozwalają w nowatorski sposób kontrolować rozwój zmian skórnych.

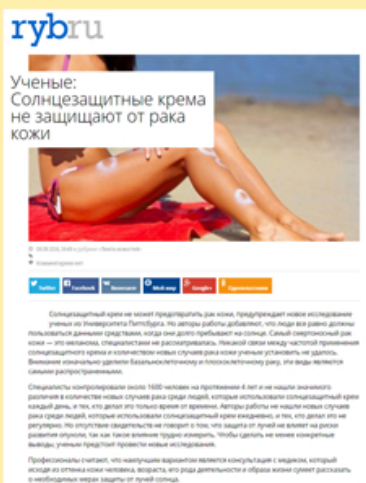
Francja

We Francji pojawia się wiele artykułów wyjaśniających czym jest czerniak oraz w jaki sposób jest on kategoryzowany. Media zwracają także uwagę na fakt, że wielu Europejczyków boryka się z tą chorobą. Wiele dyskusji wywołał również amerykański artysta Thomas Leveritt, który stworzył film pt. „Jak widzi Cię słońce”, pokazujący działanie promieni ultrafioletowych na skórę. Film został nakręcony za pomocą kamery UV. Aktorzy grający w filmie mają na pozór zdrową skórę, dopiero obraz z kamery ujawnia jej ukryte uszkodzenia. Film pokazuje również, jak diametralnie zmienia się obraz ludzkiej twarzy po posmarowaniu twarzy kremem z filtrem.

Rosja

Rosyjskie media zdominowały artykuły dotyczące badań przeprowadzonych przez naukowców z Uniwersytetu w Petersburgu. Wynika z nich, że stosowanie filtrów UV nie chroni przed czerniakiem. Naukowcy zaznaczają jednak, że nie należy rezygnować z tego typu kosmetyków, gdy pozostaje się długo na słońcu. Eksperyment przeprowadzono na 1600 osobach. Przez 4 lata porównywano ludzi korzystających z kremów z filtrem i tych, którzy tego nie robili. Naukowcy nie znaleźli związku pomiędzy brakiem stosowania filtrów i nowymi zachorowaniami. W Rosji pisano także o ekspertach, którzy uważają, że najlepszym rozwiązaniem jest profilaktyka i konsultacja z lekarzem, który na podstawie fototypu skóry danej osoby, wieku i sposobu życia będzie mógł udzielić wskazówek o niezbędnych środkach mogących uchronić ją przed szkodliwym promieniowaniem słonecznym.

Polska

W Polsce organizuje się wiele akcji mających uświadamić, że czerniak to jeden z najcięższych rodzajów raka skóry. Przed wakacjami pojawiło się wiele akcji i artykułów mających ostrzegać przed negatywnymi skutkami zbyt długiego przebywania na słońcu.

„Czerniak to może być TO. Sprawdź TO.” – to nazwa jednej z najbardziej widocznych kampanii w Polsce. Jest organizowana przez Fundację Rak ‘n’ Roll. Akcja ma zmienić postawę Polaków wobec czerniaka – z pasywnej na aktywną. Członkowie fundacji apelują, aby profilaktykę rozpocząć od zabezpieczania się przed promieniami UV, przez stosowanie kremów z filtrem. Zachęcają również do regularnego oglądania skóry i przede wszystkim do wizyty u lekarza, gdy na skórze pojawi się niepokojące znamię. To w tym momencie Polacy często rezygnują, tym samym zaprzepaszczając szanse na zdrowie. Brak świadomości prowadzi do zbyt późnego rozpoznania choroby, przez 1/3 pacjentów, u których zdiagnozowano czerniaka - umiera. Zakres kampanii edukacyjnej został opracowany na podstawie wniosków z regionalnych debat eksperckich w ramach projektu „Miasta kontra Czerniak”.

„Opalam się bezpiecznie” to kolejna polska kampania związana z czerniakiem. Jej organizatorem jest marka DAX Sun. Ambasadorkami akcji zostały Paulina Drażba, Joanna Moro, Monika Mrozowska oraz Aneta Todorczuk-Perchuć. W ramach działań przekazywano Polakom zalecenia dotyczące bezpiecznego opalania oraz zagrożenia wynikającego z przebywania na słońcu. Ostrzegano przed zmianami takimi jak zmarszczki, przebarwienia, poparzenia, pękająca skóra czy czerniak. W ramach akcji w 12 największych nadmorskich kurortach można było bezpłatnie przebadać znamiona skórne. Z diagnostyki skorzystało 2660 osób.

Do walki z czerniakiem włącza się także Ministerstwo Zdrowia, które od lipca objęło refundacją dwie nowoczesne terapie immunoonkologiczne w leczeniu 1 i 2 linii czerniaka: niwolumab i pembrolizumab. Terapie wykazują wysoką skuteczność w leczeniu zaawansowanego czerniaka. Refundacja poszerza zakres opcji terapeutycznych stosowanych w Polsce i umożliwia dobór optymalnej terapii dla pacjentów.

„Znamie! Znam je?” jest jedną z najdłużej realizowanych kampanii dotyczących czerniaka w Polsce. Jej celem jest upowszechnianie wiedzy na temat tego nowotworu wśród całego społeczeństwa. Organizatorem akcji jest Akademia Czerniaka, będąca sekcją naukową Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej. W ramach programu już pięciokrotnie odbył się Tydzień Świadomości Czerniaka, którego celem jest zachęcenie społeczeństwa do regularnego badania skóry oraz przestrzegania zasad profilaktyki.

Dystrybuowane w tym czasie do mediów materiały edukacyjne zawierały informacje na temat zasad profilaktyki pierwotnej i wtórnej w zakresie czerniaka: ABCDE czerniaka, diagnostyka, badanie i metody leczenia oraz Złote Zasady ochrony przed czerniakiem. Dotychczasowymi ambasadorami Tygodnia byli m.in. Beata Małecka-Libera, Witold Małecki, Jakub Rzeźniczak, Olga Barej czy Łukasz Grass i Marek Kacprzak. Akcję wspierali również eksperci medyczni, którzy nie tylko zachęcali do regularnego oglądania swojej skóry i niezwłocznej wizyty u lekarza, przy znalezieniu podejrzanego zmiany, ale omawiali także dostępne formy leczenia.

W ramach Tygodnia prezentowano aktualne statystyki zachorowalności i umieralności na czerniaka, mające na celu uświadomienie społeczeństwu, jak ważne jest zaangażowanie w rozpowszechnianie wiedzy o czerniaku i zachęcanie do wyrobienia w sobie nawyku oglądania swoich znamion. Pod hasłem kampanii

„Znamie! Znam je?” przy wsparciu organizacji pacjenckich przeprowadzany jest również program edukacyjny dla szkół ponadgimnazjalnych. W celu zainteresowania młodzieży czerniakiem i podnoszenia poziomu ich wiedzy na temat tego nowotworu przygotowane zostały m.in. gra video do nauki cech czerniaka, film pokazujący, jak poprawnie przeprowadzić badanie skóry, ulotki oraz plakaty, a także materiały dydaktyczne dla nauczycieli. Do tej pory wyedukowanych na temat czerniaka zostało już ponad 100 000 uczniów, a akcja trwa nadal. Akademia Czerniaka wyszła również z inicjatywą wprowadzenia ograniczeń w dostępie do solariów dla osób poniżej 18. roku życia.

Szwecja

Szwedzkie media pisząc o czerniaku zwracają uwagę na długie oczekiwanie na wizytę u dermatologa. W wielu częściach kraju na spotkanie ze specjalistą trzeba czekać ponad trzy miesiące. Media zwracają uwagę, że czas ten wydłuża się szczególnie w okresie letnim, kiedy częściej zauważane są niepokojące zmiany skórne, a dermatolodzy przebywają na urloпах. W razie wystąpienia niebezpiecznych zmian radzą udać się do lekarza rodzinnego, który powinien udzielić pomocy. W Szwecji pisze się także o tym, aby zwracać uwagę na miejsca, których poparzenie słoneczne może nieść większe ryzyko zachorowania. Z badania przeprowadzonego przez naukowców wynika, że szczególną uwagę należy zwracać na plecy. Oparzenie słoneczne tego obszaru podwaja ryzyko czerniaka. Poza tym radzą także zwrócić uwagę na szyję, twarz i nogi.

Serbia

W Serbii co roku diagnozuje się 550 nowych przypadków czerniaka. Media zwracają uwagę, że na czerniaka chorują głównie osoby w wieku 15 – 29 lat. Sygnalizowana jest także specyfika choroby, jej agresywność i wysoka śmiertelność. Wśród akcji zorganizowanych w Serbii w celu walki z czerniakiem wyróżnić można kampanię pod hasłem „Słońce świeci wszędzie, nie tylko na plaży”, w ramach której podkreślano, że stosowanie filtrów przeciwsłonecznych jest potrzebne nie tylko podczas wakacji, ale także na co dzień. Kampanii towarzyszyły badania dermatologiczne, które w 58 przychodniach wykonywało ponad 150 dermatologów. Dodatkowo Dermatologiczne Stowarzyszenie Serbii wyszło z inicjatywą zakazu korzystania z solarium dla osób poniżej 18. roku życia, natomiast Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia Ferenc Vicko zapowiedział, że ustawa o ochronie zdrowia ma wprowadzić te przepisy.

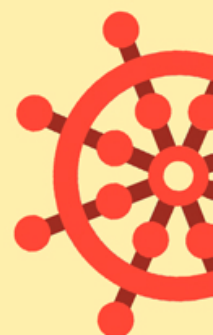

Grecja

W Grecji Stowarzyszenie Wolontariuszy Walki z Rakiem - ALMA przeprowadziło kampanię informacyjną, której celem było uświadamianie społeczności, szczególnie wiejskiej, o ważnej roli profilaktyki i metodach zapobiegania czerniakowi. Kampanię zorganizowano w sześciu greckich miastach, wybranych na podstawie ich wiejskiego charakteru. Zdecydowano się na to kryterium, ponieważ rak skóry jest kluczowym wrogiem zawodów wiejskich. Kampania owocowała w spotkania informacyjne i przemówienia onkologów. Lekarze przebadali 672 osoby, a u jednej zdiagnozowano czerniaka. Kampania została objęta patronatem greckiego Towarzystwa Badań Nad Czerniakiem.

Badanie opinii internautów - IQS

Katarzyna Furman
IQS

Nowotwór - słowo, które paraliżuje każdego z pacjentów. Jednak nie każdy nowotwór jest złośliwy, a nawet ich złośliwość może być wyłącznie lokalna. Nowotwory mogą być wyleczalne, ale kluczem sukcesu jest czas diagnozy i podjęcia szybkiego leczenia. Dlatego trzeba posiadać co najmniej podstawową wiedzę o tym czym są nowotwory, jak się mogą objawiać, a co więcej – w jaki sposób można im zapobiegać.

Czerniak jest nowotworem skóry, a dokładnie komórek zawierających barwnik melaninę. W Polsce wykrywa się 6 przypadków na 100 000 ludności. Warto również zaznaczyć, że jego dynamika zachorowalności oraz wykrywalności stale rośnie.

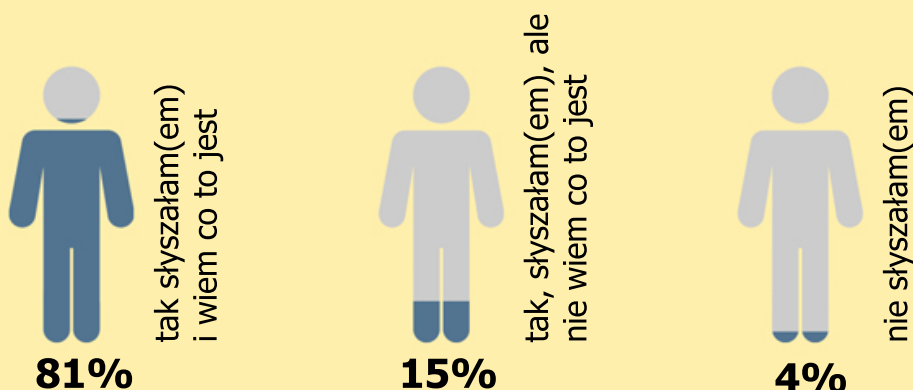
W badaniu, jakie IQS przeprowadził w sierpniu 2016 wzięło udział niewiele więcej kobiet - 51%. Mężczyźni w tej grupie stanowili 49%.

Płeć respondenta

Większość Polaków (81%) słyszała o czerniaku i wie, czym on jest. Jednak pozostała część społeczeństwa ma wiedzę niewystarczającą, która się ograniczająca tylko do znajomości nazwy, a 4% przyznało, że nie spotkało się wcześniej z tym słowem.

Czy słyszała/słyszał Pani/Pan o czerniaku, wie Pani/Pan co to jest?

stan wiedzy respondentów na temat czerniaka

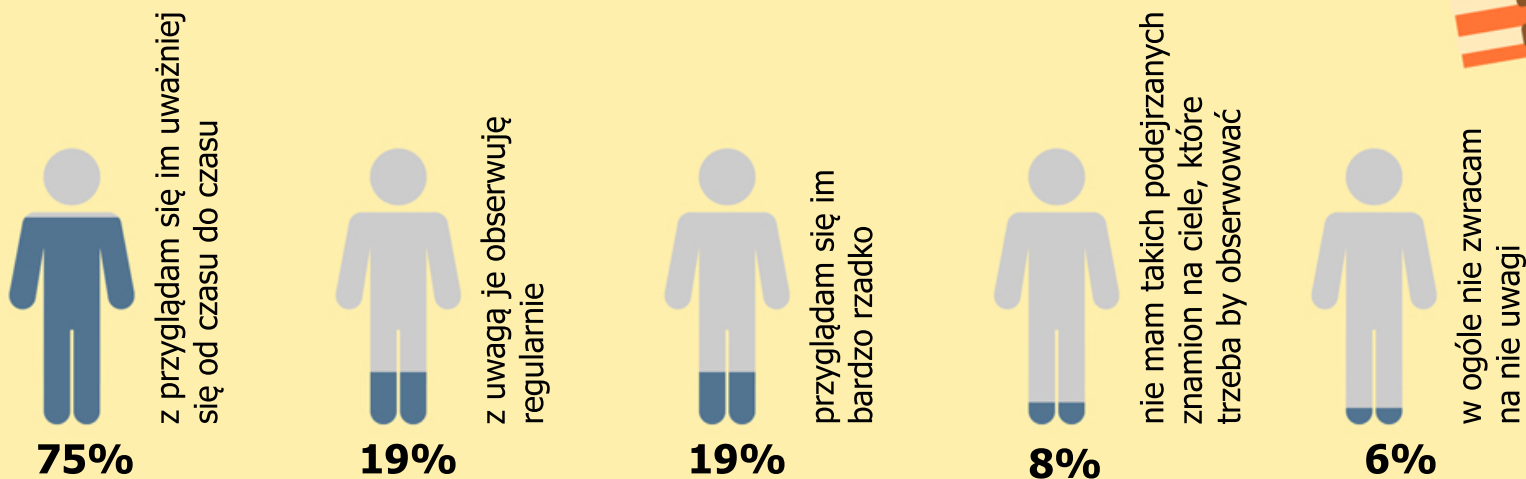
Samodzielna kontrola osób posiadających plamki, pieprzyki, narośla powinna być ich nawykiem.

Systematyczna samokontrola znamion pod kątem wystąpienia zmian ich kształtu, koloru, zabarwienia otaczającej skóry, czy też wrażliwości (swędzenie, pieczenie) może być sygnałem o zmianach chorobowych komórek.

Do regularnej i uważnej obserwacji znamion przyznaje się jednak tylko co piąty Polak. Blisko połowa przygląda im się od czasu do czasu, ale jedna czwarta prawie w ogóle nie zwraca uwagi na swoje znamiona.

Ponad dwie trzecie osób (71%), które prowadzą samokontrolę wykonuje ją co najmniej raz w miesiącu (co piąta osoba robi to codziennie lub prawie codziennie).

Czy Pani/Pan osobiście obserwuje znamiona: plamki, pieprzyki, narośla skórne na swoim ciele?

częstotliwość obserwacji znamion przez respondentów

Osoby posiadające plamki, pieprzyki, narośla na swoim ciele powinny również regularnie poddawać je kontroli u lekarza. Dermatolog dokona ich kompleksowych oględzin wykorzystując dermatoskop i widząc je w wielokrotnym powiększeniu.

U dermatologa aby zrobić przegląd znamion było jednak tylko 23% Polaków. Ci, którzy nie kontrolowali ich - u dermatologa najczęściej usprawiedliwiali się trudnością w dostaniu się do lekarza (30%) lub brakiem czasu (26%). Ale co piąta osoba nie wiedziała do lekarza jakiej specjalności powinna się udać!

Czy była/był Pani/Pan u lekarza, aby zrobić przegląd znamion?

67%

nie byłam(em)
u lekarza aby zrobić
przeгляд znamion,

23%

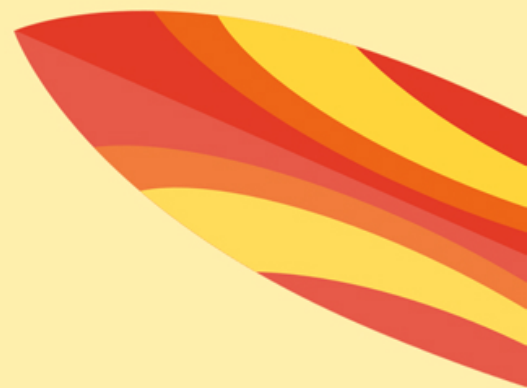
tak, byłam(em)
u lekarza aby zrobić
przeгляд znamion,

udział respondentów którzy zrobili kiedykolwiek przeгляд znamion

Najsilniejszym bodźcem skłaniającym Polaków do wizyty u lekarza byłaby zmiana skórna, która nie chce się wyleczyć, z wysięczem krwi lub innej wydzieliny. Prawie $\frac{3}{4}$ osób udałoby się natychmiast do lekarza, gdyby zauważyło w krótkim okresie czasu (kilku tygodni, miesięcy) zwiększyło się, zmieniło swój kształt lub zabarwienie.

Każda ze wskazanych obok zmian powinna skłonić nas do wizyty u lekarza. Czekanie na wystąpienie innych objawów może utrudnić leczenie i obniżyć jego skuteczność.

Gdyby dostrzegła/dostrzegł Pani/Pan u siebie znamię, to czym musiałoby się charakteryzować, by wzbudziło Pani/Pana zaniepokojenie i skłoniło do natychmiastowego pójścia do lekarza – niezależnie od tego czy towarzyszyłyby temu inne objawy

Czynniki wskazywane przez Polaków sprzyjające zachorowalności na czerniaka są zgodne z dzisiejszą wiedzą medyczną.

Wśród najczęściej wskazanych czynników znalazły się te, które są związane z ryzykiem długotrwałego przebywania na słońcu naturalnie i sztucznie (solarium), promienie UV, brak stosowania kremów z filtrami oraz uwarunkowaniami genetycznymi.

Jak się Pani/Panu wydaje, jakie czynniki mogą sprzyjać powstawaniu czerniaka? Proszę wskazać wszystkie te, które według Pani/Pana mogą sprzyjać zachorowalności na czerniaka.

Czynniki atmosferyczne

77% - przebywanie na słońcu, bez zabezpieczenia skóry ochronnym kremem, czy ubraniem

71% - korzystanie z solarium

59% - nieużywanie ochronnych kremów z filtrami przeciwsłonecznymi

47% - doznanie w przeszłości poparzenia słonecznego

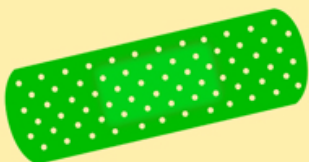
Czynniki genetyczne

58% - skłonności genetyczne – gdy ktoś w rodzinie chorował na czerniaka

34% - określony typ urody (osoby o jasnej karnacji, jasnych oczach, włosach)

Czynniki mechaniczne

39% - podrażnienie skóry w miejscu znamienia (np. otarcia, ucisk, uderzenie)

Większość Polaków nie odwiedziło lekarza w celu zbadania niepokojących znamion, które zauważyli za swoim ciele - 58%. Ważne jest by kontrolować zmiany skórne ponieważ dzięki temu można uniknąć poważnej choroby jaką jest czerniak.

Najczęściej pojawiającym się powodem, przez który Polacy nie chodzą do lekarza w celu zbadania niepokojących znamion jest brak czasu.

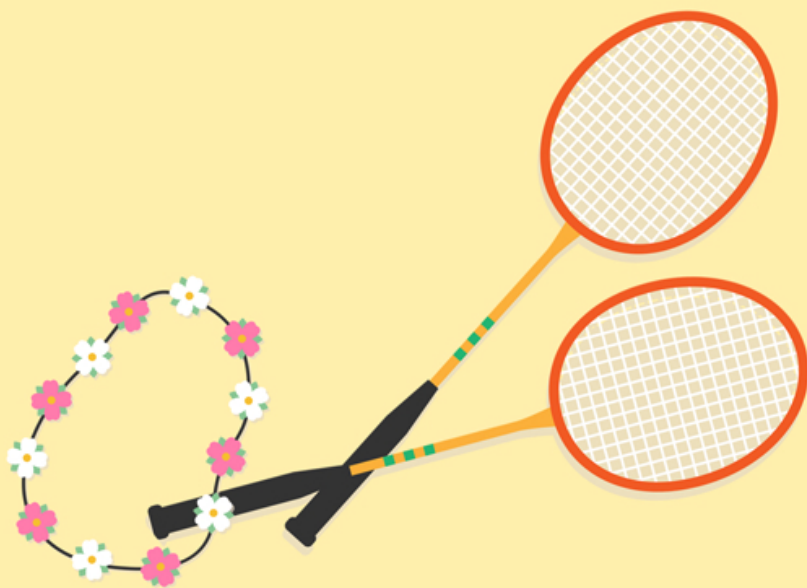
Dlaczego nie była/był Pani/Pan u lekarza, aby zrobić przegląd znamion?

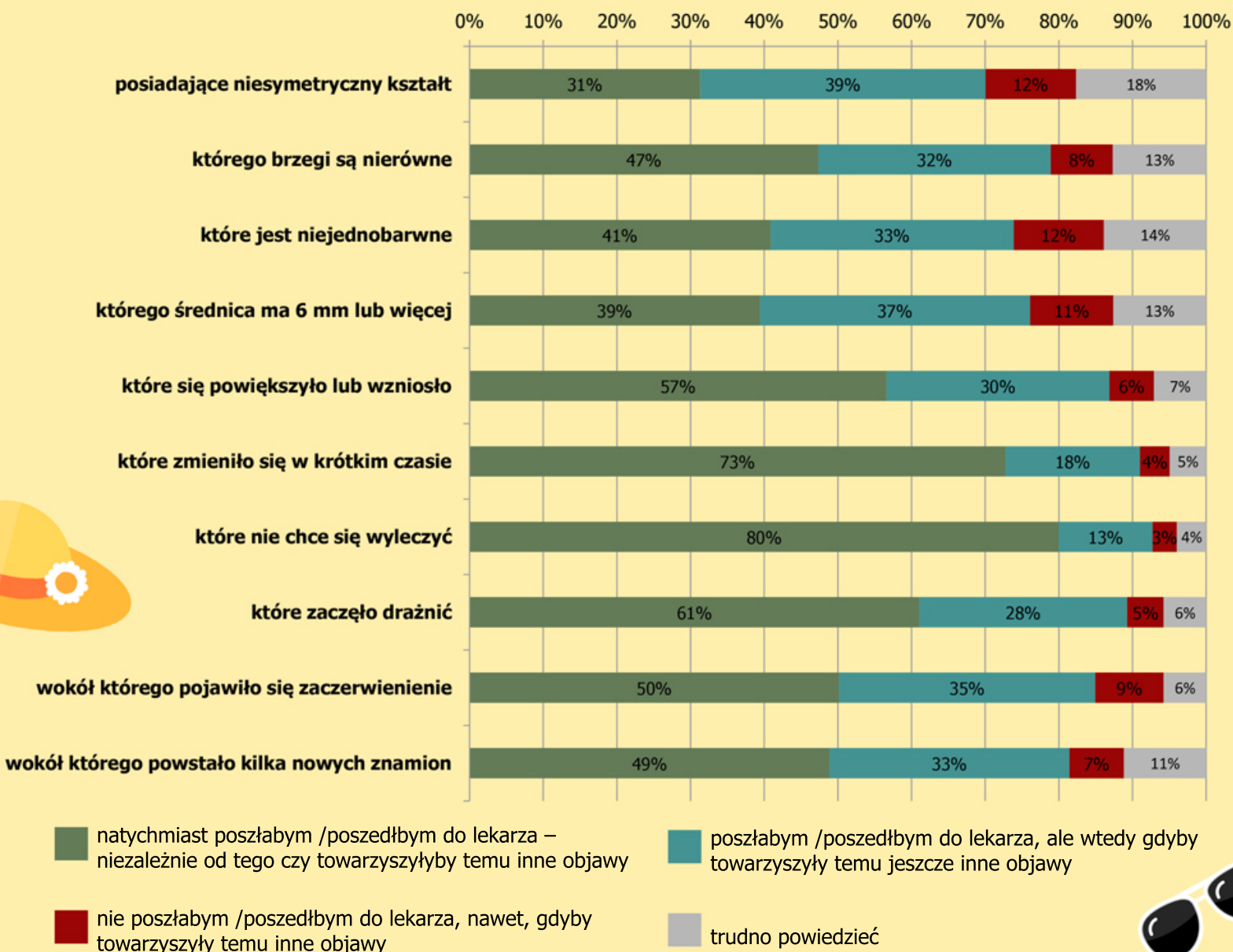
36% - brak czasu

15% - brak wiedzy do jakiego specjalisty powinno się udać

27% - rezygnacja z powodu trudności z dostaniem się do specjalisty

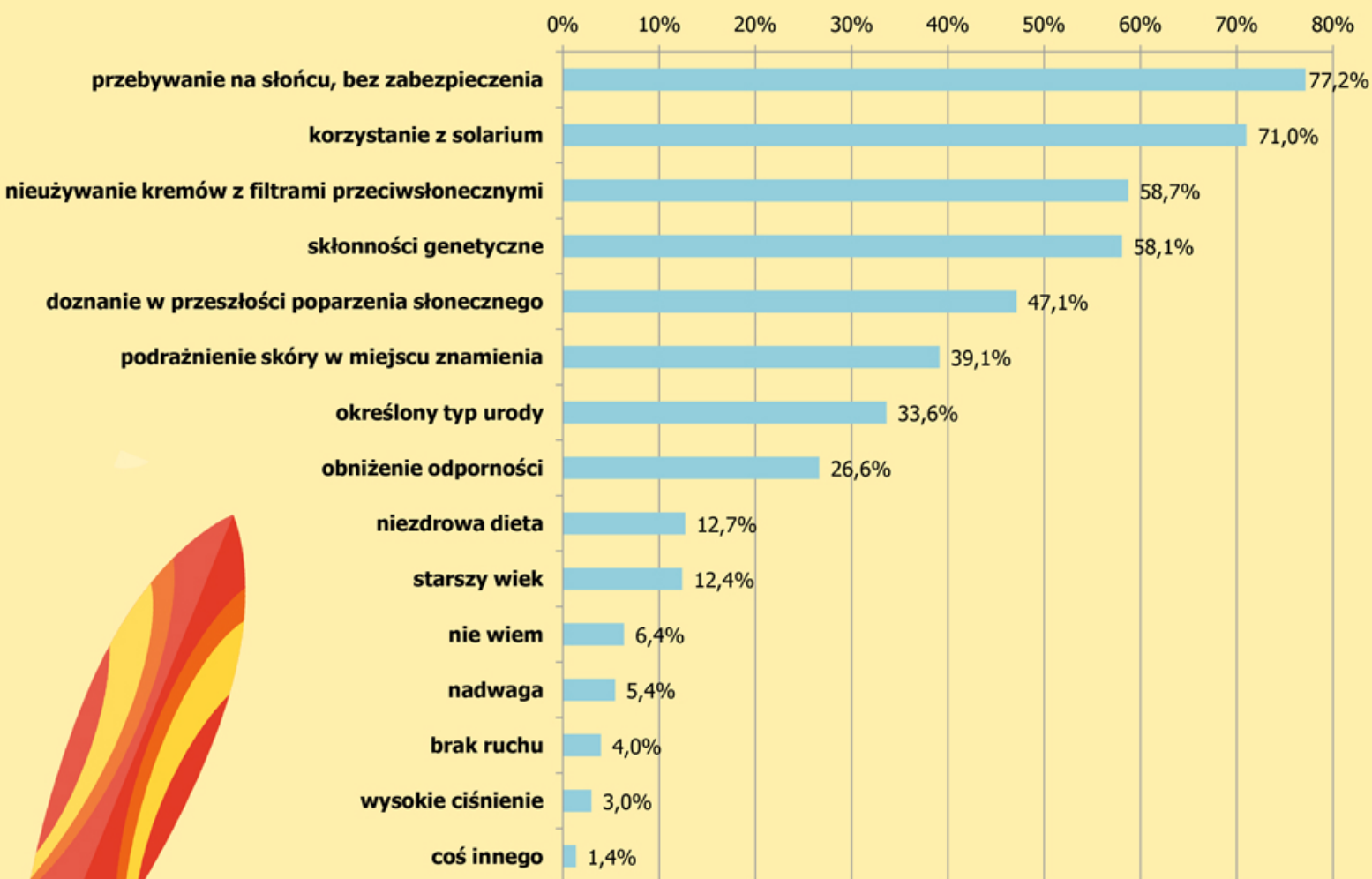

Gdybym znalazł/a znamię...

Ankietowani zapytani o typ znamienia, które w największym stopniu zmobilizowałoby ich do wizyty lekarskiej uznali zmianę skórną, która nie chce się wyleczyć. Z takim problemem lekarza bezzwłocznie odwiedziłoby 80% respondentów. Około 40 % badanych poszłoby do dermatologa, gdyby znamię było niejedno barwne. Najmniej, bo jedynie 31 % osób zadeklarowało, że zdecydowało by się na wizytę u dermatologa, gdyby na swoim ciele zauważyło niesymetryczne znamię, nawet z dodatkowymi objawami.

Czynniki wpływające na powstanie czerniaka w opinii respondentów

Według opinii respondentów głównym czynnikiem powodującym rozwój czerniaka jest zbyt długie przebywanie na słońcu bez zabezpieczenia - uważa tak aż 77,2% ankietowanych. Ponad 70% twierdzi, że ryzyko zachorowania na nowotwór skóry zwiększa zbyt częste korzystanie z solarium. Blisko 60% pytanych uznaje, że na rozwój choroby wpływ ma także brak stosowania kremów z filtrem UV, chroniącym przed szkodliwym promieniowaniem. Wśród odpowiedzi, które często wskazywali badani znalazł się również typ urody i uwarunkowania genetyczne, czyli np. występowanie raka skóry w wcześniejszym pokoleniu. Respondenci, w mniejszym stopniu wybierali takie czynniki jak niezdrowa dieta, czy wiek. Co ciekawe, około 4% stwierdziło, że na rozwój czerniaka może mieć wpływ także brak ruchu, czy nadwaga.

Metodologia

ankiety online do samodzielnego wypełnienia (CAWI)

technika zbierania danych: RTS - (Real Time Sampling)

emisja ankiet na stronach internetowych o łącznym miesięcznym zasięgu ok. 95% (dotarcie do ok. 95% polskich internautów).

Próba

Próba losowa, reprezentatywna ze względu na: płeć, wiek, wykształcenie, wielkość miejscowości zamieszkania oraz dodatkowe zmienne związane ze stylem życia.

Polacy w wieku 15-55 lat, wielkość próby $N=800$

Badanie buzz'u internetowego - Newspoint

Robert Stalmach
Prezes Newspoint

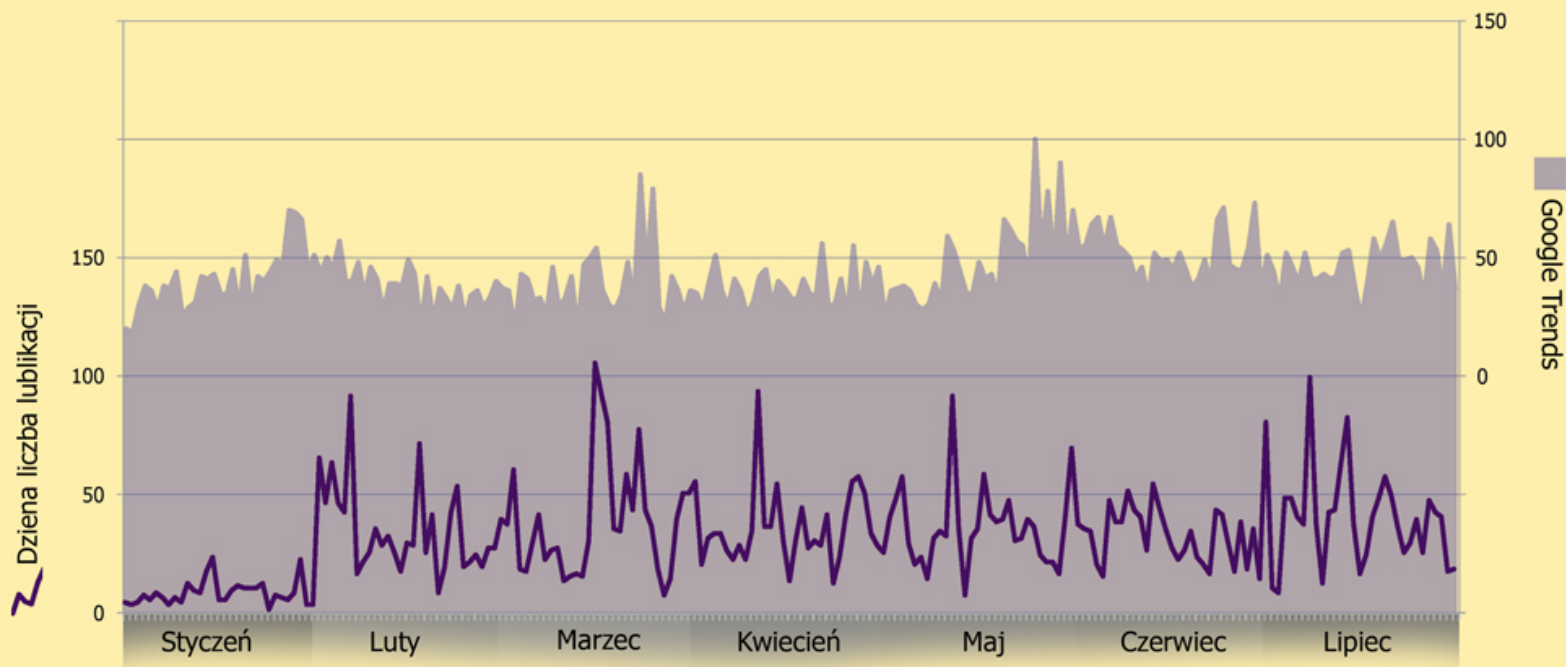
Co roku, wraz z nadejściem lata, w mediach i dyskusjach internautów powraca problem następstw nie przestrzegania zasad bezpiecznego opalania i możliwych powikłań, wśród których od lat na pierwszym miejscu figuruje czerniak. Wiele osób po intensywnym opalaniu dostrzega na swoim ciele podejrzane zmiany skórne i szuka informacji w internecie, starając się ustalić co mogą one oznaczać. Newspoint zbadał aktywność mediów i internautów w sieci związanej z tematem tego groźnego nowotworu skóry w polskim i europejskim internecie.

Wśród europejskich państw najwięcej treści na temat czerniaka publikowanych jest w krajach tak zwanej "starej unii", z Wielką Brytanią na czele. W okresie styczeń - lipiec 2016 w brytyjskich serwisach www pojawiło się ponad 6 tysięcy publikacji związanych z nowotworem. W Polsce, która znalazła się na 7. miejscu w analogicznym okresie artykułów było niecałe 2 tysiące. Najwięcej z nich pojawiło się 12. maja, czyli w Europejskim Dniu Czerniaka. Artykuły, które pojawiły się wówczas w serwisach informacyjnych, zaowocowały buzz'em w social media. Internauci czytając o chorobie, często w kolejnym kroku poszukują dodatkowych informacji na jej temat na forach i serwisach społecznościowych i sami włączają się w dyskusję.

Sprawdziliśmy również rozmowy na temat czerniaka w polskich mediach społecznościowych. Najgorętsza dyskusja toczyła się na Facebooku. Wpisy zdecydowanie częściej publikowały kobiety (67,8% treści). Można powiedzieć że na szczęście, częściej głos w dyskusji zabierały osoby szukające informacji o profilaktyce i badaniach niż chorzy. Oby dzięki wymianie informacji w internecie, jak najmniej osób zapadało na tę groźną chorobę.

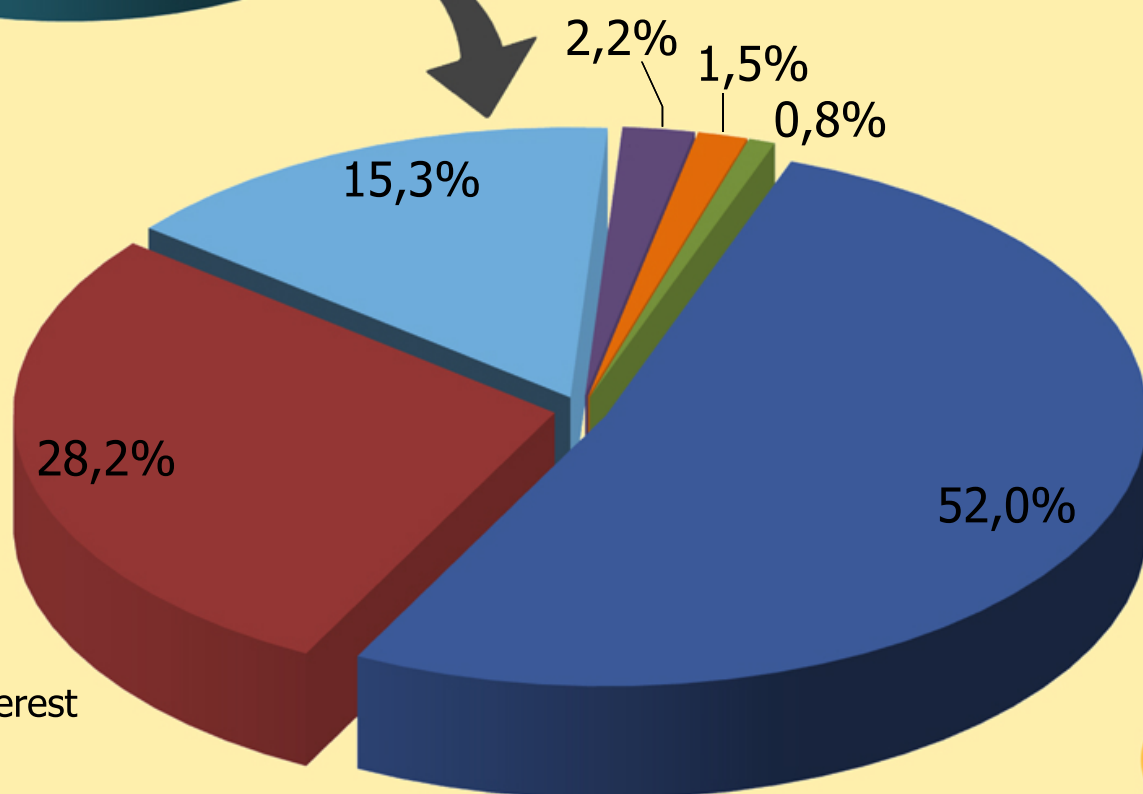
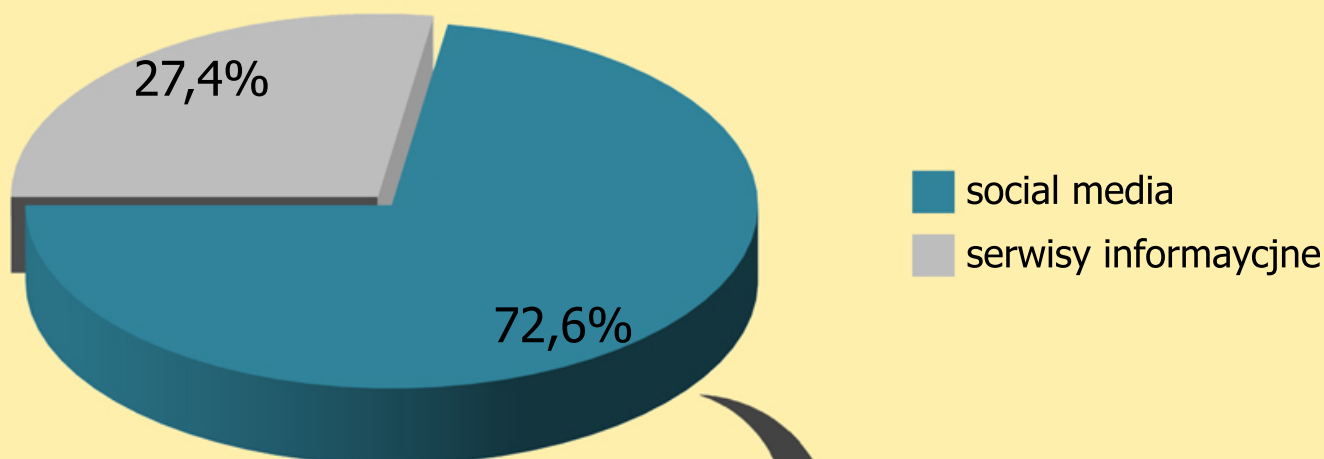
Rozkład publikacji w czasie

Czerniak w polskim internecie jest często poruszonym tematem, zimą miesięczna liczba materiałów nie spada poniżej 800 wzmianek (styczeń - 823 publikacje), wiosną i latem rośnie i oscyluje między 1100 (kwiecień - 1104 publikacje) a 1400 (maj - 1457 publikacji). Najwięcej aktywności związanych z czerniakiem odnotowano 12. maja. Związane jest to z przypadającym na ten dzień Europejskim Dniem Walki z Czerniakiem. Artykuły w serwisach informacyjnych przełożyły się na wzmożony buzz w social media, świadczy to o potrzebie organizowania akcji CSR i mówienia w mediach o czerniaku. Profilaktyka chorób nowotworowych dla internetowej widowni jest wiodącym tematem, który porusza zarówno użytkowników Facebooka jak i forumowuców. Nakładając na rozkład publikacji liczbę wyszukiwań hasła „czerniak” w Google zauważalna jest tendencja: im więcej pisze się w internecie o czerniaku, tym częściej internauci szukają dodatkowych informacji o chorobie.

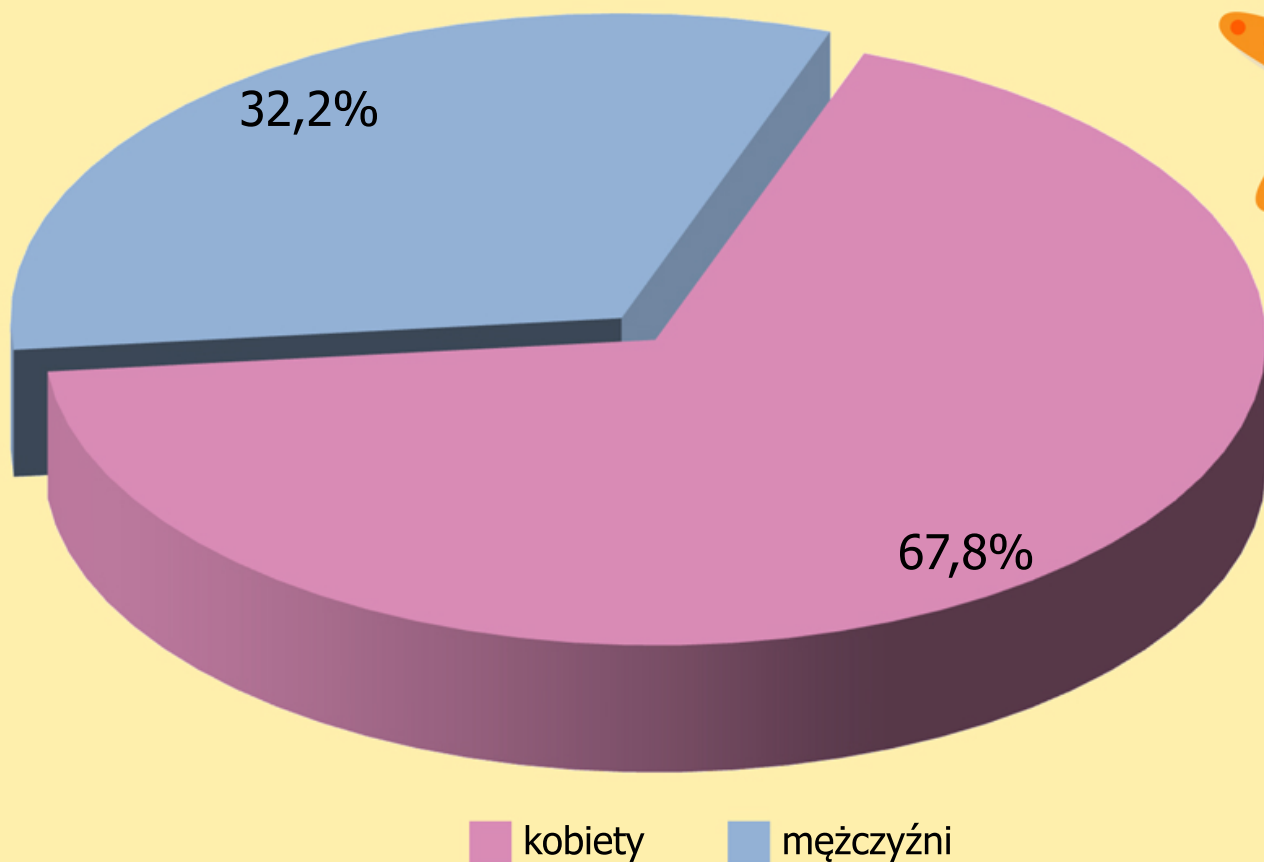
Typy mediów

Większość publikacji (72,6%) to wpisy w social media. Najbardziej zagorzała dyskusja w temacie czerniaka toczy się na Facebooku i forach: dedykowanych chorobom nowotworowym (forum-onkologiczne.com.pl), kobiecych (wizaz.pl, kafeteria.pl, vinted.pl) oraz ogólnotematycznych: (onet.pl, interia.pl, gazeta.pl). Rzadziej w tematyce czerniaka internauci korzystają z Twittera czy serwisów photo i video. Natomiast 27% wszystkich treści to artykuły publikowane w serwisach informacyjnych. Temat czerniaka podejmują zarówno serwisy ogólnotematyczne takie jak onet.pl, wp.pl, interia.pl czy gazeta.pl jak również portale medyczne, między innymi: rynekzdrowia.pl, rynekapteki.pl, medexpress.pl.

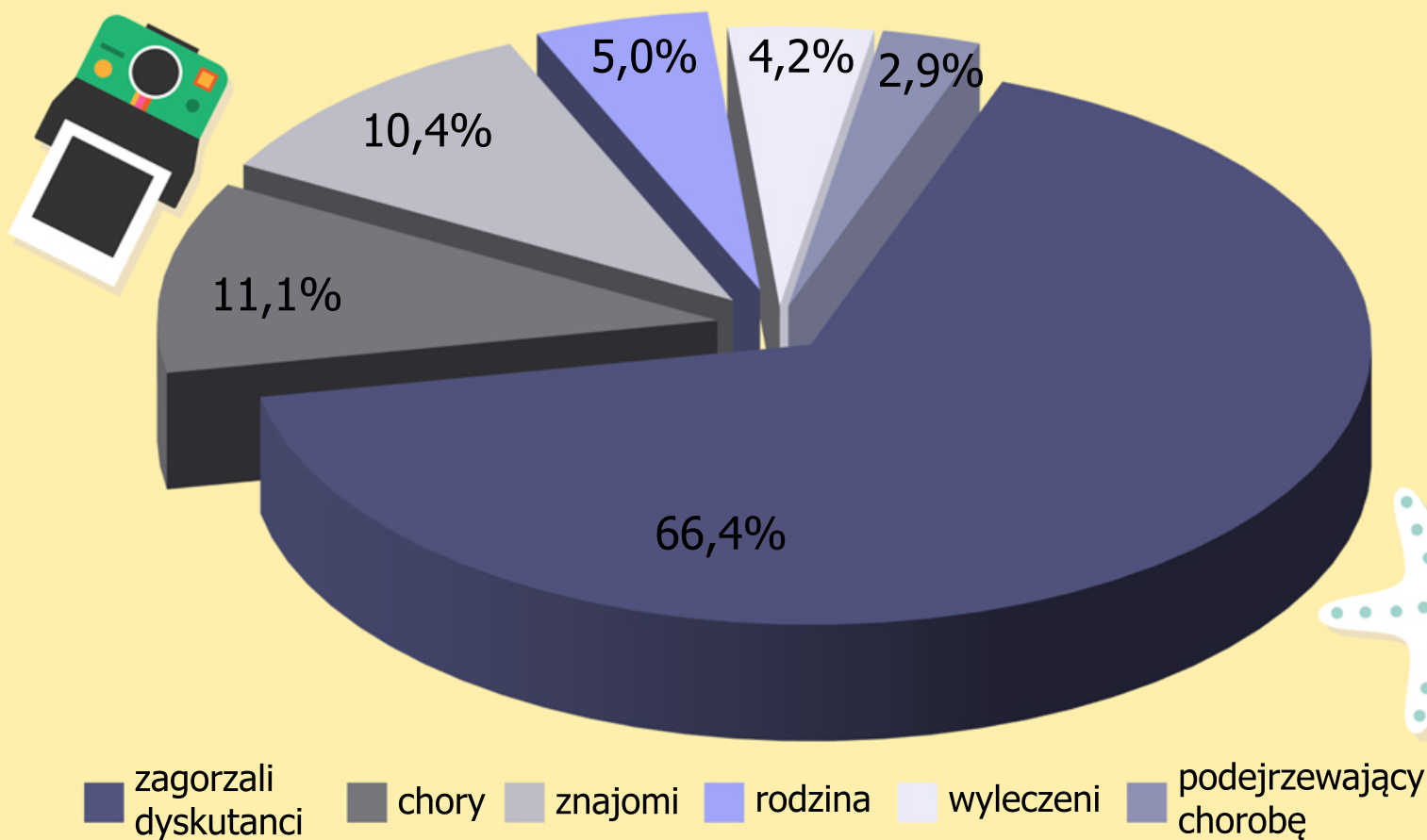

Płeć autora

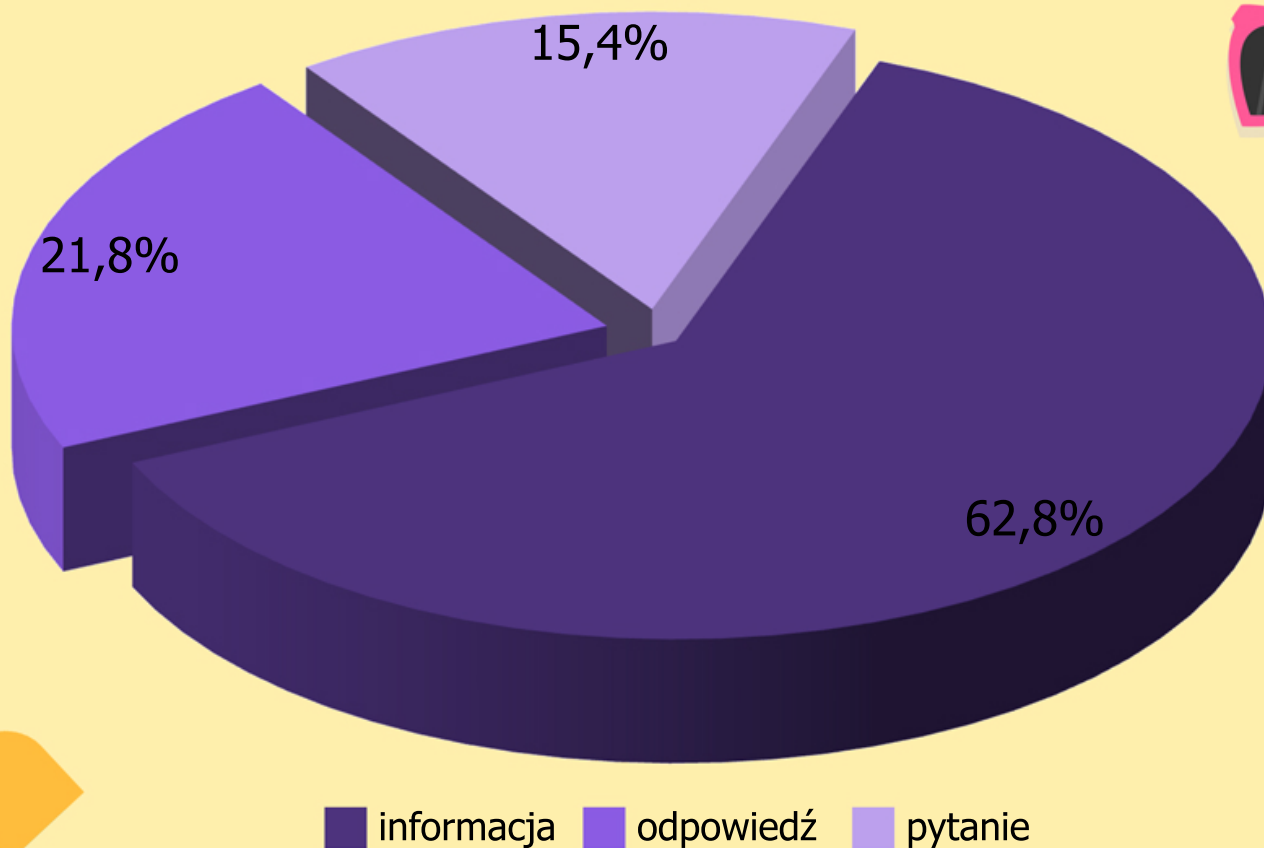
W kontekście czerniaka dużo częściej wypowiadały się kobiety. Posty napisane przez panie stanowiły 67,8%. Tematem, który najbardziej zainteresował przedstawicielki płci pięknej było usuwanie znamion. Mężczyźni opublikowali 32,2% analizowanych treści, wpisy nawiązywały do leczenia nowotworu oraz wyrażania radości z poprawy zdrowia innych osób.

Autorzy wpisów

Osoby wypowiadające się w kontekście czerniaka to najczęściej zagorzali dyskutanci, którzy otwarcie nie wspominają o swoim związku z chorobą - 66,4%. Tę grupę najbardziej interesują działania profilaktyczne zmniejszające ryzyko zachorowania oraz nowe i alternatywne sposoby leczenia. Dużą uwagę poświęcają także wydarzeniom o charakterze CSR i bezpłatnym badaniom. Dużo rzadziej wypowiadają się ludzie chorzy - 11,1%. Najczęściej poruszaną przez nich problematyką jest przebieg leczenia nowotworu oraz wspólna analiza wyników badań. Znajomi osób chorych to 10,4% wypowiadających się. Głównie proszą oni o wsparcie finansowe i emocjonalne dla chorych. Udostępniają również informacje dotyczące śmierci. 5% przeanalizowanych wypowiedzi jest autorstwa krewnych osób chorych. Poruszają oni najczęściej temat leczenia nowotworu i śmierci chorego. Osoby wyleczone stanowią 4,2% autorów analizowanych postów. Wypowiadają się głównie o doświadczeniach związanych z terapią, dodają otuchy osobom chorym. Osoby, które podejrzewają, że dotknął ich czerniak to autorzy zaledwie 2,9% analizowanych postów. Dotyczą one przede wszystkim samodzielnej analizy znamion.

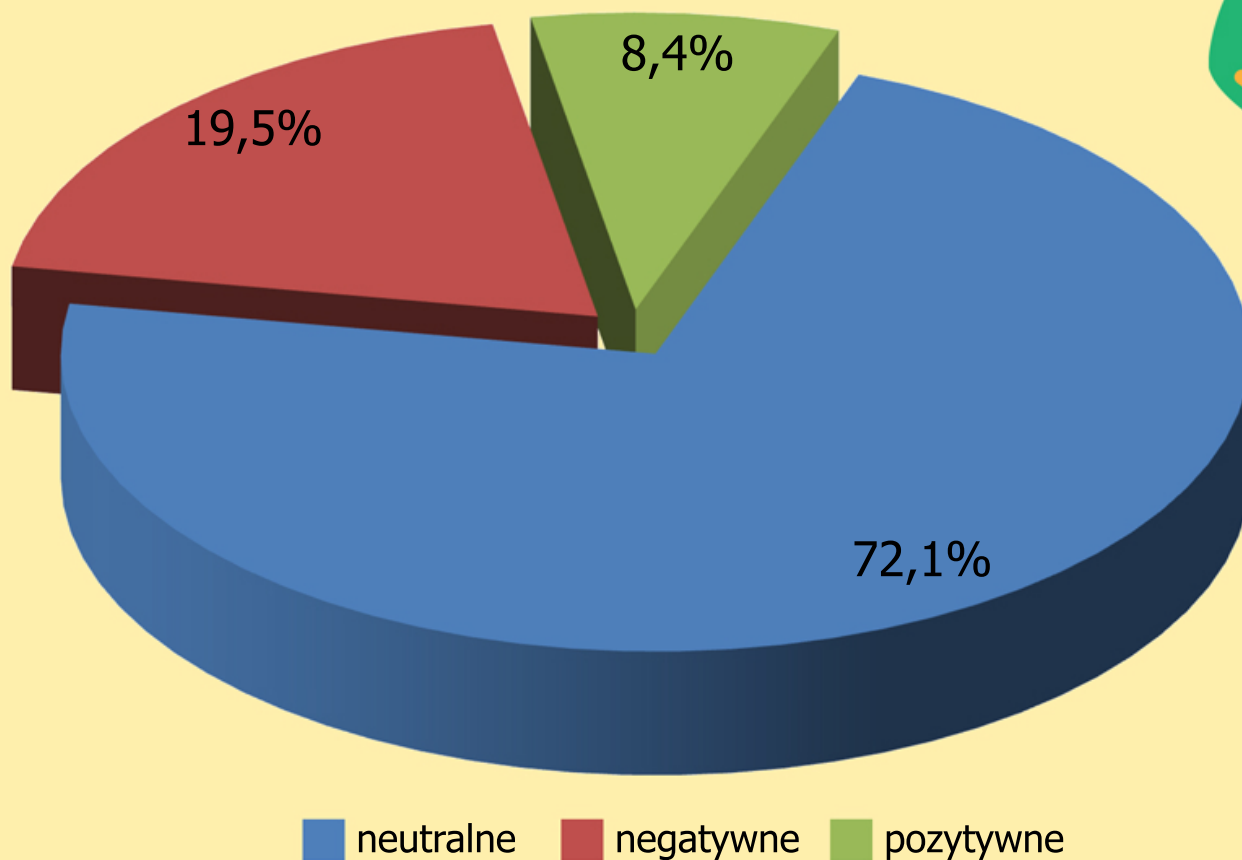
Typy wypowiedzi

Najwięcej postów ma charakter informacyjny - 62,8%. Dotyczą one działań profilaktycznych. Internauci radzą co robić, aby zminimalizować prawdopodobieństwo wstąpienia czerniaka. W tej grupie znajdują się także wypowiedzi na temat innowacyjnych i alternatywnych sposobów leczenia oraz informacje o eventach związanych ze zwiększaniem świadomości społeczeństwa. Odpowiedzi stanowią 21,8% analizowanych postów. Jest to głównie odzew na pytania dotyczące leczenia nowotworu, pomoc w analizie wyników badań czy po prostu wyraz szczęścia, gdy chory podzieli się informacją o remisji. Jedynie 15,4% spośród analizowanych treści stanowią pytania. Wiąże się to z faktem, iż na jedno pytanie przypada wiele odpowiedzi. Najczęściej internauci w analizowanych postach pytają o działania profilaktyczne w kontekście czerniaka, leczenie nowotworu (również o nowe i alternatywne metody), a także o wydarzenia związane ze zwiększaniem świadomości społeczeństwa na temat choroby.

Emocje w wypowiedziach

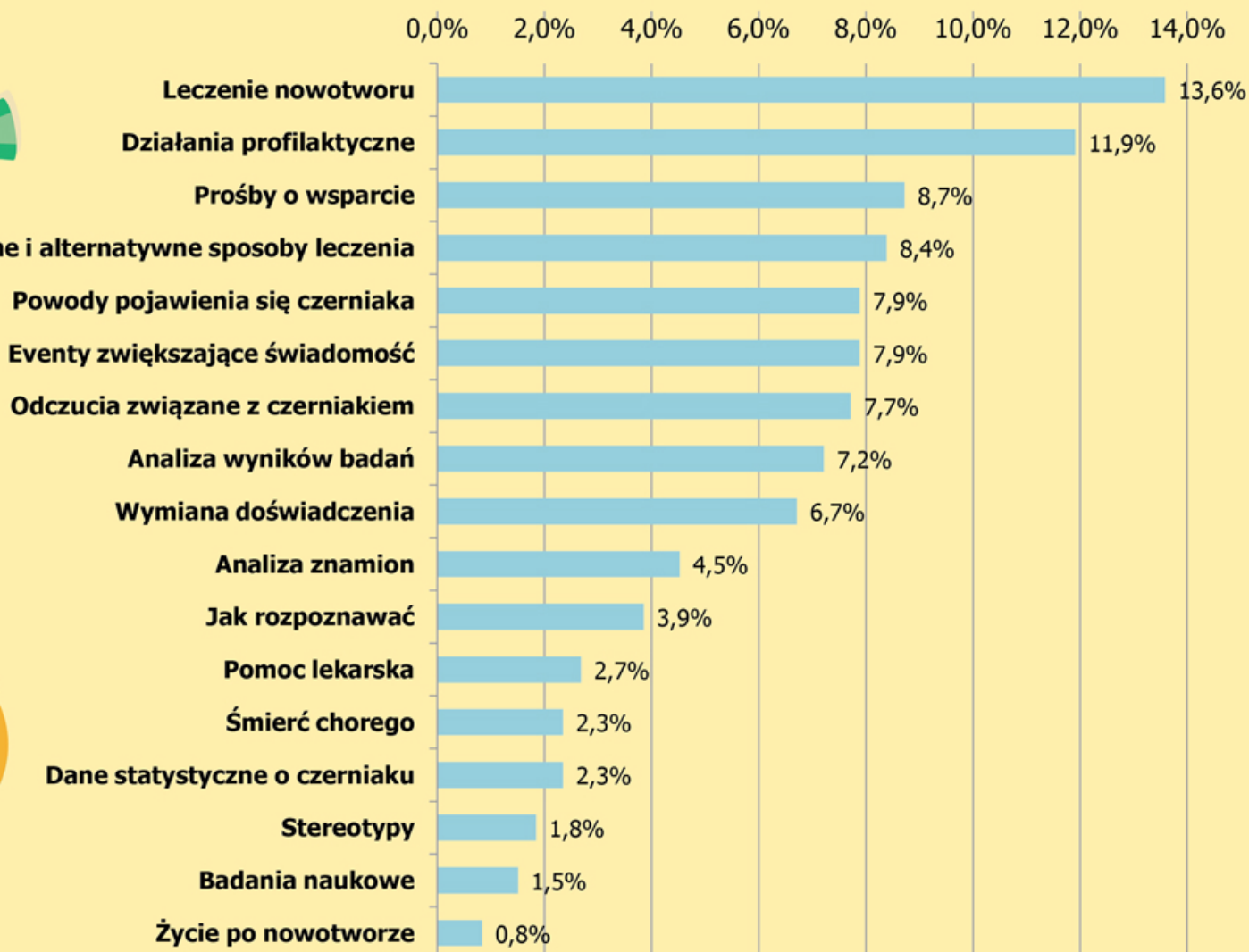
W analizowanych postach internauci wyrażają głównie neutralne emocje - 72,1%. Wzmianki te w dużej mierze dotyczą działań profilaktycznych oraz wydarzeń i akcji społecznych dedykowanych problematyce czerniaka. Użytkownicy sieci wymieniają się sposobami mogącymi uchronić przed czerniakiem. Zwracają uwagę na odpowiednią dietę czy używanie kremów z filtrem UV. Podają także terminy bezpłatnych badań i opisują doświadczenia, które towarzyszyły im podczas walki z chorobą. Publikowane są także prośby o wsparcie finansowe czy modlitwę za chorych.

Emocje negatywne w analizowanych postach występują dużo rzadziej - 19,5%. W większości przypadków związane są z leczeniem nowotworu, a w szczególności z przerzutami na inne organy (np. wątrobę) czy wysokimi cenami leków. Często negatywne emocje towarzyszą również wypowiedziom na temat wstępnej analizy podejrzanych zmian skórnych (wykonanej przez internautę za pomocą aplikacji lub metody ABCDE) czy po prostu obawom dotyczącym potencjalnego zachorowania. Posty nacechowane emocjami pozytywnymi pojawiają się najrzadziej, zaledwie - 8,4%. Najczęściej ludzie dzielą się radosnymi informacjami o remisji choroby i pojawiających się udogodnieniach dla osób dotkniętych czerniakiem np. refundacją leków.

Konteksty wypowiedzi

Innowacyjne i alternatywne sposoby leczenia

Tematem, który najczęściej poruszano w social media jest leczenie nowotworu - 13,6%, dyskutowano na temat badań zleczanych przez lekarzy, postępów w leczeniu, komplikacji występujących podczas terapii, rodzajów stosowanych leków czy kosztów leczenia za granicą. 11,9% autorów analizowanych postów, pisało na temat działań profilaktycznych. Podkreślano przede wszystkim istotę badań profilaktycznych i działania zmniejszające prawdopodobieństwo zachorowania, zarówno w kontekście środków pielęgnacyjnych (kosmetyki z filtrami UV) jak i diety. Często pojawiały się także tematy związane z prośbą o pomoc - 8,7%. W większości przypadków chodziło o pomoc finansową, ale zdarzały się również prośby o modlitwę za osoby dotknięte czerniakiem. Autorzy postów często poruszali tematykę powodów pojawiania się czerniaka - 7,9%. Głównym nurtem poruszonym w dyskusji było przede wszystkim opalanie oraz korzystanie z solarium. Internauci spekulowali, że za pojawienie się choroby odpowiedzialne jest zbyt częste przebywanie na słońcu w dzieciństwie, kremy z filtrami czy jedzenie soi.

Wydarzenia i eventy, które mają na celu zwiększanie świadomości społeczeństwa to temat, który również stanowi 7,9% analizowanych wpisów. W tej kategorii znajdują się wypowiedzi, w których autorzy zapraszają na tego typu eventy i akcje społeczne. Za taki wynik odpowiada również Dzień Walki z Czerniakiem, o którym często wspomniano. Wiele wypowiedzi dotyczyło emocji towarzyszących chorobie (7,7%), najczęściej pisano o strachu przed chorobą i radości związanej z dobrymi rokowaniami dla osób chorych. Zdarzały się również posty osób twierdzący, że nie obawiają się czerniaka. 7,2% wypowiedzi dotyczyło samodzielnej analizy badań. Autorzy postów dzielili się wynikami przeprowadzonych badań w poszukiwaniu pomocy w ich interpretacji, czy poprawności diagnozy lekarskiej. Niektóre z analizowanych treści były wymianą doświadczeń osób chorych lub zainteresowanych tematem - 6,7%. Internauci opisywali swoją chorobę i doradzali w kwestiach walki z chorobą. Zdjęcia znamion publikowane przez internautów stanowiły 4,5% badanych wypowiedzi. Zazwyczaj towarzyszyły im pytania dotyczące podejrzanych pieprzyków oraz ich mechanicznych uszkodzeń. Sposób rozpoznawania czerniaka stanowił 3,9 % analizowanych treści. Posty dotyczyły przede wszystkim informacji o metodach rozpoznawania nowotworu oraz odpowiedzi na pojawiające się wątpliwości. 2,7% wypowiedzi związanych było z lekarzami. Użytkownicy sieci prosili o pomoc przy wyborze specjalisty, narzekali na kolejki i informowali o błędach lekarskich. Około 2,3% wypowiedzi dotyczyło: śmierci chorego (informacja o śmierci, wyrażenie współczucia) oraz danych statystycznych o czerniaku (wzrost liczby chorych, strach Polaków przed badaniami). W analizowanych wypowiedziach pojawiały się również stereotypy dotyczące czerniaka - 1,8%. Internauci powtarzali nieprawdziwe informacje dotyczące nowotworu, np. szczepionki na czerniaka, co spotykało się z falą krytyki. Niewiele ponad 1,5% stanowiły posty o badaniach naukowych dotyczących czerniaka. Internauci sporadycznie poruszali temat życia po remisji choroby 0,8%. W postach tych wspominali o swoim życiu po leczeniu oraz bliznach pozostających po wycięciu znamion.

Metodologia

Ilościowa analiza ilościowa i jakościowa przekazów medialnych, na podstawie słów kluczowych: czerniak, melanoma, melanom, mélanome, меланома oraz μελάνωμα. Podczas badania wykorzystane zostały zasoby systemu Newspoint monitorującego ponad 10 tysięcy polskich portali internetowych, 130 tysięcy obcojęzycznych portali internetowych, polskie i zagraniczne social media - między innymi: Facebook, Twitter, You Tube, Google+, NK, Golden Line, Instagram, Pinterest, mniejsze platformy społecznościowe oraz fora i blogi. Analiza jakościowa na próbie 967 wpisów. Okres badania 01.01.2016 - 31.07.2016.

Autorzy

ul. Zygmunta Słomińskiego 5/104
00-195 Warszawa
(22) 415 59 96
kontakt@newspoint.pl
www.newspoint.pl

newspoint | kompleksowy
monitoring mediów

ul. Francuska 37
03-905 Warszawa
(22) 592 63 00
kontakt@grupaiqs.pl
www.grupaiqs.pl

research.**think**forward

ul. Bagatela 10/17
00-585 Warszawa
(22) 841 27 47
biuro@raknroll.pl
www.raknroll.pl

ul. W.K. Roentgena 5
02-781 Warszawa
kontakt@akademiaczerniaka.pl
www.akademiaczerniaka.pl

